

Protokoll 7/2024

fört vid Skarpnäcks stadsdelsnämnds sammanträde
torsdagen den 13 juni 2024 kl. 18:30-19:13, Skarpnäcks
kulturhus, Skarpnäcks allé 25

Ledamöter

Cecilia Obermüller (MP) Ordförande
Henrietta Ludwig (C) 1:e vice ordförande
Monica Lövström (S) 2:e vice ordförande
Curre Hansson (S)
Kristina Persdotter (S)
Pontus Olsson (S)
Daniel Söderberg Talebi (V)
Kristina Lutz (M)
Johan Brege (M)
Billy Östh (M)
Sergej Salnikov (SD)
Ledrian Utter (V) ersätter Jessica Nilsson (V)
Ann Hultmark Fridner (L) ersätter Lena Kling (L)

Ersättare

Katarina Frisk (S)
Mahtab Sayadi (S)
David Wikström (S)
Robert Svenander (S)
Karro Olofsson (C)
Henrik Appelqvist (M)
David Callgren (M)

Övriga närvarande

Karin Bülow Stadsdelsdirektör
Mia Berggren Nämndsekreterare
Hanna Jakhammer Avdelningschef
Lena Hedin Avdelningschef
Johanna Hult Avdelningschef §§5-7, §§9-26
Jonas Ransmyr Avdelningschef §§5-7, §§9-26
Stefan Lundh Kommunikatör §§5-7, §§9-26
Maria Haskas Enhetschef §§5-7, §§9-26
Ingela Ulvedal Personalrepresentant LO §§5-7, §§9-26

Justerare

Cecilia Obermüller (MP), Henrietta Ludwig (C)

Datum för justering

2024-06-18

Paragraf

§§5-7, §§9-34

Sekreterare

Mia Berggren

§ 5**Information från stadsdelsförvaltningen**

Stadsdelsdirektör Karin Bülow informerar om konceptet Skarpnäcksommar, som är nytt för året. Förvaltningen samverkar med en mängd föreningar kring aktiviteter för barn och ungdomar i stadsdelsområdet, samtliga aktiviteter anslås på stadens webbplats. Det informationsmaterial med QR-kod som finns utdelat till nämnden har lämnats ut alla barn i årskurs 1-6 via skolorna.

Vidare berättar hon att hopptornet i Flaten nu är åtgärdat. Dykare har korrigerat flytelementet som flyttat sig samt åtgärdat skador på en av kättingarna som håller bryggan mot land. Ytterligare vandalisering av avspärningarna skedde innan skadorna var åtgärdade.

Hon berättar även att förvaltningen, tillsammans med stadsbyggnadskontoret, initierat en workshopserie som syftar till utveckling av Skarpnäcks allé och Skarpnäcks torg. Den första workshopen hölls i slutet av maj och inbjudna var berörda förvaltningar i staden, fastighetsägare, butiks innehavare, föreningar, polisen m.fl. som verkar längs Skarpnäcks allé och vid Skarpnäcks torg. Syftet är att ta fram en gemensam nulägesanalys av centrala Skarpnäck idag och identifiera åtgärder för att Skarpnäck ska bli tryggare och mer omhändertaget med ett förbättrat utbud till alla som bor här. Ytterligare två workshops kommer hållas efter sommaren. Mer information kommer i fredagens veckobrev.

Hon informerar även om att driften av nattpatrullen, som drivs i egen regi med Farsta sedan verksamhetsövergång den 1 juni 2024, går bra.

Hon påminner också om att förvaltningshusets entré från Malmövägen stängs vid midsommar inför byggnation av nytt arkiv. Personal och förtroendevalda hänvisas till entrén från torget (ej receptionen).

§ 6

Nämndens frågor till förvaltningen

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) ber förvaltningen att påminna entreprenörerna som arbetar i Skarpaby lekpark att tänka på att det är många barn som leker i parken och att de därmed behöver stänga grindarna efter sig. Stadsdelsdirektör Karin Bülow tar med sig uppmaningen.

§ 7

Årsrapport 2023 från Stadsrevisionen

Yttrande över revisionskontorets årsrapport för Skarpnäcks stadsdelsnämnd (dnr RVK 2024/17)

SKA 2024/242

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över rapporten.

Sammanfattning av ärendet

Revisorerna har överlämnat revisionskontorets årsrapport för yttrande från Skarpnäcks stadsdelsnämnd.

Sammantaget bedöms att Skarpnäcks stadsdelsnämnd i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens interna kontroll i form av styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten bedöms ha varit i huvudsak tillräcklig.

Räkenskaperna bedöms vara upprättade i enlighet med lagstiftning, god redovisningssed och stadens anvisningar. Stadsdelsförvaltningen anser i stort att revisorerna redovisar en rättvisande bild.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/242-3 (Godkänd - R 1) Yttrande om revisorernas årsrapport 2023
- SKA 2024/242-1 Årsrapport 2023 från Stadsrevisionen

§ 9**Sätt upp ljus ovan slingan i skogen mellan Bagarmossen och Skarpnäck**

Svar på medborgarförslag

SKA 2024/212

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnden har tagit emot ett medborgarförslag om att sätta upp ljus ovan slingan i skogen mellan Bagarmossen och Skarpnäck. I Bagarmossens skogen finns en mängd olika slingor och stigar som kan användas för löpning eller promenader.

Bagarmossens skogen är ett utpekad ekologiskt särskilt betydelsefullt område (ESBO) och är ett viktigt spridnings- och sambandsstråk mellan Skogskyrkogården och Nackareservatet. Att belysa slingor i skogen skulle innebära ett stort ingrepp både under anläggning och framtida funktion. Att sätta upp och att underhålla stolpar kräver framkomlighet för relativt stora fordon vilket skulle innebära att träd, buskar m.m. skulle beröras på ett icke önskvärt sätt i denna känsliga miljö. Kvälls- och nattbelysning skulle innebära ljusförorening som stör fladdermöss m.m. I ekologiutredning nyligen utförd i samband med exploateringsprojektet Bergholmsbacken framgår att: ”Tillkommande nattbelysning i området ska även undvikas och begränsas för att minska påverkan på fladdermöss.” Alla fladdermöss är fridlysta i Sverige enligt 4 a § artskyddsförordningen. Belysta stråk finns mellan Bagarmossen och Skarpnäck. Det finns idag väldigt bra personlig utrustning såsom pannlampor eller liknande för motionsändamål som går att använda under den mörka årstiden.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/212-5 (Godkänd - R 1) Sätt upp ljus ovan slingan i skogen mellan Bagarmossen och Skarpnäck

- 1615557 Medborgarförslaget

§ 10**Biologisk mångfald på Nytorps gärde**

Svar på medborgarförslag

SKA 2024/170

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på medborgarförslaget.

Sammanfattning av ärendet

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 25 april 2024 anmäldes ett medborgarförslag om att öka den biologiska mångfalden på Nytorps gärde i väntan på eventuell nybyggnation. Förslagsställaren föreslår potentiella aktiviteter på Nytorps gärde i form av dedikerade planteringar/odlingar, ge möjligheten till medborgare i närområdet att plantera blommor eller odla samt vildsa blommor på gräsmattorna.

Stadsdelsförvaltningen delar förslagsställarens synpunkt att det är viktigt att gynna den biologiska mångfalden utifrån artrikedom av både växter och insekter. Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att främja den biologiska mångfalden vilket ingår som en naturlig del i förvaltningens arbete med skötseln av stadsdelens grönytor. Förvaltningen anser även att det behövs klippta gräsytor i stadsdelen, där det kan ske rekreation, spontan aktivitet, solning och picknick.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/170-4 (Godkänd - R 1) Biologisk mångfald på Nytorps gärde
- SKA 2024/170-3 Skötselåtgärder Nytorps gärde
- 1615878 Medborgarförslaget

§ 11**Skrivelse om judiskt liv**

Svar på skrivelse från Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och Lena Kling (L)

SKA 2024/174

Sammanfattning av ärendet

Förvaltningen har mottagit en skrivelse från Henrietta Ludwig (C), Kristina Lutz m.fl. (M) och Lena Kling (L) angående judiskt liv. Ärendet beskriver att firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige kommer att ske under 2025 och att det förbereds under innevarande år. Skribenterna lyfter fram att firandet sker samtidigt som antisemitismen växer sig allt starkare i samhället. Skribenterna menar att det är mer regel än undantag att det offentliga samtalet som berör judiskt liv ofta präglas av konflikt snarare än att fokusera på samlevnad och förståelse mellan olika grupper i samhället. Skribenterna lyfter fram på vilka olika sätt judiskt liv har bidragit till att utveckla såväl Stockholms näringsliv som välkända kulturinstitutioner. Skribenterna anser att det är av särskild vikt att uppmärksammandet och firandet av 250 år av judiskt liv i Sverige kommer många till del och bör därför vara tillgängligt i flertalet forum inom staden, såväl i det offentliga rummet som med material och pedagogiskt stöd. Skrivelsen avslutas med frågeställningar till förvaltningen att besvara.

Förvaltningens arbete med nationella minoriteters rättigheter utgår från lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk samt stadens styrdokument för arbetet med nationella minoriteter och strategi för romsk inkludering. Förvaltningen arbetar för att nämndens verksamheter ska vara fria från all form av rasism och diskriminering.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/174-2 (Godkänd - R 1) Tjänsteutlåtande Skrivelse angående judiskt liv
- SKA 2024/174-1 Skrivelse om judiskt liv

§ 12**Skrivelse om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter**

Svar på skrivelse från Sergej Salnikov (SD)

SKA 2024/175

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning av ärendet

I en skrivelse till stadsdelsnämnden vill Sverigedemokraterna att förvaltningen redogör för hur förvaltningen arbetar för att motverka möjliggörare för kriminella nätverk, samt ifall förvaltningen ansökt om medel från Brottsförebyggande rådet för att stärka kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. Skrivelsen avslutas med ett antal frågor för förvaltningen att besvara.

Förvaltningen redovisar att bakgrundskontroller genom registerutdrag i polisens belastningsregister görs i enlighet med stadens rekommendation vilket innebär att det alltid ska finnas ett lagstöd för de bakgrundskontroller som görs. Förvaltningen gör de bakgrundskontroller som förvaltningen är skyldig att göra enligt lag och därutöver görs bakgrundskontroller i verksamheter där det förekommer direkt och regelbunden kontakt med barn.

I de fall en medarbetare skulle bli ertappad med att möjliggöra brottsliga handlingar skulle förvaltningen som arbetsgivare göra en polisanmälan samt vidta arbetsrättsliga åtgärder.

Förvaltningen sökte ekonomiskt stöd hos Brottsförebyggande rådet inför 2024 för att stärka och främja utvecklingen för kunskapsbaserade brottsförebyggande åtgärder. Den del av ansökan som Skarpnäcks stadsdelsförvaltning ingick i beviljades inte.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/175-2 (Godkänd - R 1) Svar på skrivelse om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter
- SKA 2024/175-1 Skrivelse om möjliggörare för kriminella nätverk inom kommunens verksamheter

§ 13**Miljöprogram 2030 för Stockholms stad**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (KS 2023/682)

SKA 2024/219

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Skarpnäck stadsdelsnämnd har av kommunstyrelsen fått en remiss för yttrande senast den 20 juni 2024 gällande revideringen av Miljöprogram 2020-2023. Stockholms stads miljöprogram är ett stadsövergripande styrdokument och slår fast mål där Stockholms utmaningar och påverkan på omvärlden bedöms som störst.

Programmet innehåller 7 mål och 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen. Under respektive mål finns exempel på åtgärder vilka utvecklas i handlingsplaner som exempelvis Klimathandlingsplanen, Handlingsplan för biologisk mångfald och Kemikalieplanen där genomförandet för att nå målen konkretiseras.

Programmet är integrerat i stadens system för ledning och uppföljning av all verksamhet och ekonomi och fastställer vilka nämnder och bolagsstyrelser som är ansvariga för att genomföra åtgärder samt följa upp arbetet för respektive delmål.

De sju målen är:

- En rättvis och inkluderande omställning
- Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck
- Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem
- Ett klimatanpassat Stockholm
- Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm
- Ett giftfritt Stockholm
- Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Programmet innehåller även ett avsnitt om arbets- och förhållningssätt: samverkan, inköp, kommunikation och påverkan, innovation, digitalisering och lärande, är de identifierade verktygen som staden behöver för genomförande av målen och lyckas med miljö- och klimatarbetet.

Förvaltningen är positiva till det föreslagna Miljöprogrammet 2030 med syftet att förbättra miljötilståndet och minska utsläppen såväl i staden som globalt knyter det väl an till nationella mål och internationella överenskommelser. Förvaltningen lyfter fram behov

av förtydliganden och kopplingar till övrig styrning i staden samt exempel på förvaltningens arbete inom programmets målområden.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. 1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) yrkar bifall till Centerns förslag till beslut. Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) yrkar bifall till Moderaternas förslag till beslut. Tjänstgörande ersättare Ann Hultmark Fridner (L) yrkar bifall till Liberalernas förslag till beslut. Ledamot Sergej Salnikov (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns fem förslag till beslut och det är förvaltningens, Centerpartiets, Moderaternas, Liberalernas och Sverigedemokraternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att utöver det anföra:

Miljön och klimatet är vår tids en ödesfrågor. Miljöarbetet måste drivas både i EU och i Sverige, såväl som lokalt här i Stockholm. Stockholm ska vara en klimatpositiv stad senast 2030 och en fossilbränslefri stad senast 2035. Staden ska vara en fossilfri organisation senast 2030 och trafiken i Stockholms innerstad ska vara utsläppsfri senast år 2030. För att målen ska kunna nås behöver vi jobba på flera fronter samtidigt, dels med ny teknik genom bolaget Stockholm Exergi som kan fånga in och lagra koldioxid, dels fasa ut fossila bränslen genom kraftfulla incitament, beteendeförändringar och energieffektiviseringar.

Det är bra att Stockholms stad uppdaterar Miljöprogrammet och det finns flera bra saker med förslaget på uppdaterat program. Men Centerpartiet anser att flera viktiga delar saknas och på flera områden så saknas verktyg för att lyckas med åtgärderna. Det riskerar att göra Miljöprogrammet till ett hårt slag hårt i luften på områden där Stockholms stad har begränsad rådighet. I andra fall väljer man att ha hårda krav på stockholmarna, men inte att sopa rent framför egen dörr i den egna organisationen. Till exempel kan nämnas att ett av de föreslagna målen är att minska flygresorna som stockholmarna gör, men inga mål om de resor som tjänstepersoner

gör – ett område där man faktiskt har rådighet. Ett annat exempel är förslaget att halvera utsläppen från konsumtion jämfört med 2019. Där har Stockholms stad relativt små möjligheter att ensamt göra så stor skillnad. Förslaget sätter alldeles för stor tilltro att genom "samverkan" med andra myndigheter och genom "kommunikation" lyckas ändra stockholmarnas beteenden att halvera sina utsläpp från konsumtion.

Centerpartiet vill se en folkrörelse för klimatet. En långsiktigt hållbar klimatpolitik förutsätter både delaktighet och ett brett folkligt stöd. Ska vi klara omställningen i Stockholm, måste vi genomföra den på ett sätt som gör att olika människor och branscher kan känna sig involverade; att alla känner att de blir vinnare om de deltar i klimatomställningen. Delaktigheten skapar grunden till samhällsförändringarna. Alternativet – en omställning som bara omfattar vissa, men där andra grupper ställs utanför eftersom de inte har råd eller möjlighet att ställa om – riskerar att leda till motreaktioner, kortsiktiga svängningar i politiken och bristande långsiktighet. I stället för klimatomställning får vi politikomsvängning.

Det handlar om människors möjlighet att pendla klimatsmart till jobbet, skjutsa barnen till fritidsaktiviteter och åka till mataffären. Det handlar om att minska elräkningar och om att den energi vi använder ska vara klimatsmart. Det handlar om att det ska vara lönsamt att välja klimativänligt i butiken. Det handlar om det ska vara lätt att göra rätt.

Med det liggande förslaget riskerar Stockholm att få en ineffektiv miljö- och klimatpolitik. Istället för att, som majoriteten gör, med breda penseldrag basunera ut vad menas med klimaträttvisa borde mer fokus läggas på att ta fram siffersatta mål och indikatorer som kan minska Stockholms utsläpp. Många viktiga punkter saknar helt siffersatta mål.

Centerpartiet tycker också att programmet saknar konkreta mål om hur mycket koldioxid som ska fångas in genom bio CCS för att minska utsläppen. Det kommer inte att räcka att förlita sig på att enbart teknikutveckling, men för att få ner Stockholms samlade utsläpp är Bio-CCS ett jätteviktigt verktyg som borde ges mer utrymme i miljöprogrammet.

Inom miljöpolitiken delar Centerpartiet flera av delarna som ingår i miljöprogrammet, att förbättra den biologiska mångfalden, kraftigt minska luftföroreningarna, fasa ut den onödiga plasten och skapa en giftfri vardag i Stockholm. Däremot saknar miljöprogrammet hantering av ett av stadens stora miljöproblem: hantering av snödumpning. Redan 1999 förbjöds snötippning i vatten i Miljöbalken. Eftersom snö innehåller föroreningar i huvudsak från

trafik och eftersom syftet med snöröjning är att göra sig av med snön klassas snö som avfall. Bara vid Norr Mälarstrand beräknas att snöavfallet under en genomsnittlig vinter bidrar till 2.4 – 8 kg koppar och 0.8 – 2.6 kg bly. Många storstäder i världen har slutat dumpa snö i sina vatten och istället hittat långsiktiga kontrollerade lösningar på land, som visserligen inte är oproblematiskt. Det finns även alternativ till landdepåer.

Ett ytterligare område som förslaget om Miljöprogrammet vittnar om är en oförståelse bland de styrande kring matens roll i den hållbara omställningen. I fina ord skriver man om att mer närodlat är bra för både klimatet och livsmedelssäkerheten. Men när det kommer till kritan så struntar man i den konkret och lägger inte fram några mätbara mål. Jämför man med ekologiska livsmedelsprodukter har målet satts till 70 procent. Centerpartiet tycker att ett stadsövergripande mål om hundra procent svenskt vid matupphandling, där så är möjligt, behövs. För de produkter där det inte är möjligt med svenskt borde 100 procent ekologiskt vara målet. Dessutom tycker vi att Miljöprogrammet borde ta fram initiativ för att öka andelen viltkött. Ur ett klimat- och hälsoperspektiv innebär köttet kortare transporter samt att köttet är fritt från antibiotika, färgämnen, nitrit och andra tillsatser. Centerpartiet måste även beklaga att bland de 132 remissinstanser som styret har valt att skicka miljöprogrammet till så finns inte några av de viktigaste samhällsaktörerna inom livsmedel och matproduktion såsom LRF, Lantmännen och Livsmedelsföretagen med.

Centerpartiet vill att Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalet. Miljöprogrammet spelar en avgörande roll för att nå detta. Därför tycker vi att den bör skickas tillbaka till ritbordet.

Reservation

Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att utöver det anföra:

Stockholm ska vara en av världens ledande städer vad gäller klimatomställning. Just därför menar Moderaterna att det är av största vikt att Stockholm bedriver ett miljö- och klimatarbete som både ger resultat och inspirerar andra städer till att ta efter. Då krävs långsiktiga och effektiva insatser för miljön och klimatet kombinerat med ökad tillväxt.

Stockholms stads miljöprogram fastslår stadens strategiska inriktning inom miljö- och klimatområdet. Genom sju konkreta mål utgör programmet också basen för flera av stadens handlingsplaner. Flera av målen i förslaget till nytt miljöprogram känns igen från det nuvarande miljöprogrammet som fastslogs av den förra grönbå majoriteten. Det visar på en tydlighet och långsiktighet inom stadens hållbarhetsarbete vilket i sin tur skapar legitimitet även utanför organisationer.

Förslaget till miljöprogram understryker behovet av samverkan, delaktighet och engagemang. Några av målsättningarna inkluderar utöver staden även handling från exempelvis näringslivet, civilsamhället, akademien och stockholmarna. Det är en viktig poäng att fler utanför stadens organisation är med och de facto gör omställningen. Men det aktualiserar även frågan kring vilka områden staden har rådighet att bestämma över.

Nytt för detta program är målet om en rättvis och inkluderande omställning. Utöver att staden ska fortsätta arbetet vad gäller klimatanpassning och att fler ska känna sig delaktiga i stadens miljö- och klimatarbete vill Moderaterna i detta även lyfta tryggheten. Inte minst vad gäller utformningen och skötseln av det offentliga rummet. Detta eftersom det största hotet mot en rättvis och inkluderande stad i dagsläget är den omfattande otryggheten inte minst i Stockholms utanförskapsområden. Det här är anledningen till att Moderaterna i vårt budgetförslag lagt särskilda medel för städning och skötsel av det offentliga rummet – något som också bidrar till mer välmående natur och mer cirkulär avfallshantering.

Luftkvaliteten är en viktig miljöfråga – inte minst i närheten av Stockholms skolor och förskolor. Det är därför som biltrafiken behöver ställa om till att bli utsläppsfri. Vad gäller den rättvisa omställningen behöver vi dock erkänna att det finns stockholmare i behov av bil som inom de närmsta åren inte kommer ha ekonomiska möjligheter för att köpa en utsläppsfri bil. För dessa är det viktigt att inte minst stadens trafikpolitik utformas långsiktigt och att förutsättningar för omställning finns på plats innan förbud. Minst lika viktigt är det att stadens miljö- och klimatarbete i den här aspekten stämmer överens med arbetet i Region Stockholm – exempelvis vad gäller kollektivtrafiken. Att den rödgröna majoriteten i Region Stockholm fortsätter dra in både buss- och tunnelbanetrafiken från exempelvis Skärholmen är ett dåligt exempel på rättvis och inkluderande omställning.

Moderaterna står fortsatt bakom målen som tidigare antagits av staden vad gäller ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040 samt en fossilfri organisation 2030. Det är av största vikt att Stockholms stads miljö- och klimatarbete går i linje med

Parisavtalet och svensk lagstiftning. Moderaterna sätter även stor tillförsikt till EU:s Green Deal vilket är i linje med Parisavtalet och bland annat innebär att transportsektorn framgent kommer omfattas av ETS-systemet.

En allt högre andel elektrifierad vägtransport kombinerat med att Stockholm Exergis först storskaliga bio-CCS-anläggning snart är igång, innebär att stadens möjligheter att nå våra ambitiösa klimatmål aldrig tidigare varit så här goda. Vi är övertygade om att Stockholms resa mot att bli fossilfritt handlar om att hjälpa stockholmarna ställa om och göra mer hållbara val. Det är därför vi är så angelägna om att skynda på utbyggnaden av inte minst den offentliga laddinfrastrukturen och möjliggöra för fler privata aktörer att sätta upp laddpunkter där det behövs. Moderaterna vill vidare att stadens elproduktion från solceller ska femdubblas till 2030 samt att handläggningstid för bygglov för solceller och bergvärme för privatpersoner halveras.

Vi ställer oss dock frågande till hur staden faktiskt ska minska stockholmarnas konsumtionsbaserade utsläpp. De egna utsläppen har staden på många sätt stor rådighet över – inte minst vad gäller upphandling för de egna verksamheterna. Men att på kommunal nivå ha rådighet över vilka/ hur mycket varor stockholmarna konsumerar och var de väljer att åka på semester är rent ut sagt varken önskvärt eller möjligt i dagsläget. Stadens miljöprogram ska ta sikte på att genomföra mer hållbara upphandlingar och inköp i de egna verksamheterna. Att stockholmarnas konsumtionsbaserade utsläpp ska omfattas av liknande mål på kommunal nivå är dömt att misslyckas och heller inte önskvärt i en öppen och frihandelsvänlig ekonomi.

Nya avfallsdirektiv och lagstiftningar har satt målet om ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm i nytt ljus – inte minst eftersom staden fått ett ännu större ansvar än tidigare för avfallshanteringen. Kombinerat med att möjliggöra för mer resurseffektiva och cirkulära kretslopp vill Moderaterna lyfta behovet av att staden uppfattas som framåtutad och inlyssnande – inte minst gentemot stadens företagare vilka också ålagts ett större ansvar för avfallshanteringen. Vidare är avfallsbrottsligheten ett omfattande problem för både stadens miljöarbete och då det dessutom göder kriminella näringar. Det krokas också an i stadens mål om ett giftfritt Stockholm. Utöver flera viktiga insatser som presenterats både på nationell, regional och lokal nivå vill vi understryka behovet av fler stickprovskontroller i avfallshanteringen.

Vad gäller ett giftfritt Stockholm vill Moderaterna understryka behovet av att arbetet – inte minst vad gäller förbud – är harmoniserat med gällande lagstiftning och inte minst övriga

kommuner i regionen. Arbetet behöver löpande utvärderas för att dels bedöma kostnaderna, dels bedöma att stadens normer är verkningsfulla och faktiskt ger effekt.

Förslaget till Stockholms elfte miljöprogram lyfter flera gånger att Stockholm ska vara en internationell förebild. Moderaterna vill i de delarna understryka att Stockholm också bör vara ett föregångsexempel för andra städer – både i Sverige, Europa och resten av världen – vad gäller urbant miljö- och klimatarbete. Det kräver dock att vi lyckas bevisa att hållbarhet i alla tänkbara aspekter kan kombineras med tillväxt och välstånd. Just därför är det särskilt viktigt att hela Stockholm – inte bara staden som organisation – uppfattar stadens miljö- och klimatarbete som legitimt. Annars kommer stadens mål att misslyckas och Stockholm blir en sämre stad.

Moderaterna har sedan tidigare uttryckt omfattande missnöje med hur den rödgröna majoriteten skyndat fram ett beslut för en miljözon klass 3 i centrala Stockholm. Vi oroar oss för att miljözonen snarare blir en symbolpolitisk handling snarare än ett föregångsexempel andra städer vill ta efter. Det är med andra ord ett exempel på vad som inte borde gå i linje med Stockholms miljö- och klimatarbete.

Reservation

Tjänstgörande ersättare Ann Hultmark Fridner reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att utöver det anföra:

Arbetet för klimatet och miljön är vår tids ödesfrågor. I grunden är det en frihetsfråga för kommande generationer. Stockholm ska klara sina åtaganden inom Parisavtalet men vi ska också gå i tåten så att detta sker. Målen ska nås genom en ekonomi i tillväxt och innovation genom grön teknik. Liberalernas klimatpolitik utgår från principen om att förorenaren betalar. Stadens klimatpolitik ska stå för långsiktighet och förutsägbarhet. Spelreglerna ska vara tydliga för samhällets aktörer. Liberal klimatpolitik är inte symbolpolitik

Det är positivt att staden nu uppdaterar sitt miljöprogram och därigenom kan både höja ambitionerna och även inkludera nya metoder och tekniker för att bidra till den gröna omställningen. Mycket av det som tas upp är steg i rätt riktning, samtidigt ser vi att mer behöver göras.

Genom koldioxidinfångning s.k. bio-CSS tar staden stora kliv mot att nå klimatpositivitet, där kraftvärmeverken i Värtan såväl som det i Lövsta avgörande. Lövstaverket behöver planeras för att göra det möjligt. Det kräver fortsatt teknikutveckling och långsiktigt samarbete mellan olika aktörer

Att minska mängden koldioxid och skadliga partiklar i luften är en av de bästa och starkaste hälsofrämjande åtgärder vi kan göra för stadens alla invånare. Staden måste våga tänka nytt och bejaka teknikutvecklingen inom grön teknik. Här ser vi att smarta träd s.k. vertikala planteringar skulle bidra till att minska andelen skadliga partiklar i luften och därmed värna om människors och djurs hälsa. Genom att minska luftföroeningen på marknivå bidrar vi även till att sänka temperaturen under varmare väderförhållanden.

I Stockholm finns drygt 100 000 laddbara personbilar och nästan var tredje bil som var registrerad i staden under 2023 är eldriven. Närmare hälften av alla nyregistrerade bilar i staden var helelektriska utöver det en fjärdedel laddhybrider. Utvecklingen mot en fossilfri fordonstrafik ökar alltså och detta ställer en stor efterfråga på en fungerande och tillgänglig laddinfrastruktur. Detta kräver alltså att utbyggnaden av laddplatser behöver öka i högre takt än nu. Vårt mål är att 50 procent laddplatser kan uppnås 2026 och 100 procent laddplatser i innerstaden respektive 80 procent i ytterstaden 2030. Målen ska prövas i ljuset av teknikutvecklingen 2026 och tillgängliga affärsmodeller

Liberalerna vill att mer av den elförbrukning stadens bolag och förvaltningar står för ska vara från grön och lokalproducerade källor, här bör staden se över möjligheten med att installera solceller även på fasader utöver tak och främja samt underlätta för privata investeringar i solcellspaneler.

Vi ser gärna även att staden frångår åtgärder som har låg eller ingen verkningskraft samt evidens, såsom cykeljourer och centrum för cirkularitet och istället satsar på klimatåtgärder som har en bevisad effekt. Vi ska fortsätta främja en cirkulär ekonomi och återbruk särskilt inom bygg och infrastruktur. Större delar av befintliga hus och material ska återanvändas och därigenom minska en onödig förbrukning av resurser.

En av punkterna som programmet lyfter är att minska stockholmarnas flygresor, samtidigt noterar vi att programmet inte lyfter stadens anställda och de flygresor som görs av dem. Vi ser hellre att Stockholm går före som ett bra exempel och har skarpare mål om att minska andelen flygresor som görs av stadens personal, som man har direkt rådighet till skillnad från stadens invånare.

När det kommer till flyg, så anser Liberalerna att det är problematiskt att staden väljer gå vidare med att avveckla Bromma flygplats samtidigt som vi ser hur utvecklingen inom el- och vätegasflyg kommer göra det möjligt att ställa om flygplatsen från en fossildriven flygplats till ett klimatsmart nav för resor till och från Stockholm. Konsekvensen av avvecklingen blir istället att vi kommer se ökade resor till och från Arlanda som kommer medföra högre utsläpp.

Avslutningsvis, det ska vara lätt för stockholmarna att leva hållbart och invånarnas ekologiska fotavtryck ska minska genom incitament och goda exempel. Staden ska ge stockholmarna rätt förutsättningar och en reell chans att ställa om, där detta kräver en bättre kommunikation, lyhördhet och dialog. Ska Stockholm lyckas med den gröna omställningen är det viktigt att alla förstår varför åtgärder behövs och hur det kommer till gagn för alla involverade. Ingen ska behöva lämnas efter när vi ställer om och genom en liberal och grön miljöpolitik så värnar vi om både individen och klimatet.

Reservation

Ledamot Sergej Salnikov (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
2. Att utöver det anföra:

Stockholm stad ska vara en ansvarstagande kommun som främjar social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Alla åtgärder ska vara förankrade i beprövade best-practice metoder med syftet att maximera miljövinsten/utsläppsminskningen per investerad krona.

Stockholm stad bör särskilt fokusera på att bevara grönområdena och stärka den biologiska mångfalden, samt rena våra vattendrag. Den kraftiga byggtakten och förtätningen innebär att viktiga grönområden försvinner. En grönskande stad är viktig för människors och djurs välbefinnande och skapar höga levnadskvalitéer. I detta ingår att nyplantera träd i samband med att avverkning sker på grund av almsjukdom. Grönytor bidrar även till klimatanpassningsprocessen, motverkar översvämningar genom att ta upp dagvatten.

Cirkularitet och återbruk kan vara befogat för vissa produkter, men för andra är kostnaden för hög till den potentiella nyttan. Åtgärder med varierande effektivitet måste ställas mot varandra i det lokala, nationella och internationella klimat-och miljöarbetet.

Frisk luft ska vara en självklarhet i Stockholm. För att nå detta krävs grönska, samt internationella arbete för att minska

partikelutsläppen i Baltikum där de är som värst. Det krävs även en skärpt regelefterlevnad av miljözon klass 1. Däremot bör nya miljözoner som inkluderar andra fordon än tunga lastbilar ej införas på grund av den oskäligt höga samhällskostnaden mätt i kvalitetsjusterade levnadsår.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/219-3 (Godkänd - R 1) Miljöprogram 2030 för Stockholms stad
- SKA 2024/219-2.2 Miljöprogram 2030 remissversion

§ 14**Motion om att bevara trädgårdsstäder och
egnahemsområden**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (Dnr KS 2023/1229)
SKA 2024/130

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Gabriel Kroon (SD) och Anders Edin (SD) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att Stockholms stad tar fram en ny detaljplan för trädgårdsstäder och egnahemsområden för att bevara dessa områden och undvika ytterligare förtätning.

Förvaltningen anser att det är viktigt att säkerställa att Stockholms kulturhistoriskt värdefulla områden värnas oavsett om det rör sig om trädgårdsstäder, egnahemsområden eller områden med flerbostadshus. Staden har förbundit sig att bygga ett stort antal bostäder i och med 2013 års Stockholmsförhandling och förvaltningen ser fördelar med kompletteringsbebyggelse i vissa småhus- och villaområden. Strategin ”Varsam utveckling av småhus- och villaområden” bör fungera vägledande tillsammans med en rad andra planer och strategier såsom översiktsplan, Stockholms byggnadsordning och stadsmuseets kulturhistoriska klassificering.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ledamot Sergej Salnikov (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns två förslag till beslut och det är förvaltningens respektive Sverigedemokraternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamot Sergej Salnikov (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Förvaltningens förslag till beslut avslås.

2. Skarpnäcks stadsdelsnämnd ställer sig bakom Sverigedemokraternas remissyttrande.
3. Därutöver anföra följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att bifalla Sverigedemokraternas motion i sin helhet.

Stockholms egnahemsområden är en del av den samhällsutveckling som skedde under 1900-talets första hälft då privatpersoner med små medel fick möjlighet att själv bygga ett eget boende. Dessa områden har stora arkitektoniska kvaliteter som visar på hur det, då moderna livet gjordes tillgängligt för bredare skikt av Sveriges befolkning samtidigt som de fick möjlighet att bo i en attraktiv och hälsosam utemiljö. Den förtätning som pågår, och drivs av majoriteten, håller på att förstöra dessa områdens karaktär av grön trädgårdsstad. Sådana områden behöver skyddas från fortsatt exploatering. Förutom att bevara dem bör dagens invånare få samma möjligheter att bygga ett eget hem till ett överkomligt pris. Genom att, liksom förr, medborgarna ges möjlighet att själv bygga sitt hem där den egna arbetsinsatsen reducerar kostnaden för ett eget hus kan fler få ekonomiska möjligheter till detta.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/130-2 (Godkänd - R 1) Bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden
- SKA 2024/130-1.1 Motion om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden
- SKA 2024/130-1 Motion om att bevara trädgårdsstäder och egnahemsområden

§ 15**Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner**

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/335
SKA 2024/216

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Dennis Wedin (M) har inkommit med en motion till kommunfullmäktige om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner, trafiknämndens upphandlingskompetens samt drift av låncykelsystem och offentliga toaletter.

Förvaltningen anser att det är en fråga för trafikkontoret att utreda inriktning för upphandling och för trafiknämnden att fatta ett beslut om. Gällande tillståndsprocessen gör förvaltningen ett antal medskick som visar på hur tillståndsprocessen kan förbättras.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) yrkar bifall till Moderaternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns två förslag till beslut och det är förvaltningens respektive Moderaternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra

Stockholms stad behöver ta ett helhetsgrepp kring hur man arbetar med reklamvitriiner. Dels för att möjliggöra så höga intäkter som möjligt från reklamen på stadens mark, dels för att förenkla stadens interna arbete med tillstånd och avtal kring reklamvitrinerna.

Efter de många turerna kring Stockholms stads havererade hyrcykelsystem har det rödgröna styret tappat bort sig kring hur staden ska arbeta effektivt och för skattebetalarnas bästa kring tillstånd för reklamvitriiner. Hyrcykelsystemet var en så kallad koncessionsupphandling, upphandlingsvinnaren fick rätten att annonsera på reklamvitriiner runt om i staden. Inga pengar betalas från staden till företaget eller vice versa. Att på detta sätt ge upplåtelse av offentlig plats med polistillstånd, där objekten har en för staden avtalad tillkommande nyttighet, har staden jobbat med tidigare. Exempelvis kring offentliga toaletter sedan många år tillbaka. Gällande utformningen av ett nytt hyrcykelsystem har det rödgröna styret öppnat upp för att driva det i egen regi, någonting Moderaterna å det starkaste vänder oss emot.

Parallellt med själva upphandlingsformerna av stadens reklamvitriiner har Stockholm en ovanligt hög andel stadsinformation på reklamvitrinerna. Hela 50 procent av informationen på reklamvitrinerna har staden som avsändare ?? något som innebär att stora intäkter uteblir. För att öka intäkterna, så att mer pengar kan gå till att finansiera stadens verksamhet, vill Moderaterna att mindre stadsinformation behöva visas på reklamvitrinerna. Det är också önskvärt att lokala mindre aktörer får möjlighet till att delta och få möjlighet att få sälja utomhusreklam i Stockholm.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/216-4 (Godkänd - R 1) Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner
- SKA 2024/216-2 Följebrev Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner, KS 2024/335
- SKA 2024/216-2.1 Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner
- SKA 2024/216-3 Komplettering Motion om behovet av ett helhetsgrepp kring stadens reklamvitriiner, KS 2024/335

§ 16**Motion om läslust och tillgång till böcker bland stadens barn och unga**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (Dnr KS 2024/238)

SKA 2024/243

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

En motion av Andréa Hedin (M) angående läslust och tillgång till böcker bland stadens barn och unga har inkommit till förvaltningen för yttrande. Insändaren föreslår kommunfullmäktige beslutar att förskolor i egen regi förses med enkla hallbibliotek och tillhörande böcker som barn och deras familjer kan låna hem. I motionen föreslås också att skolor i egen regi delar ut sommarlovsprenter i form av en egen bok varje år under grundskoleåren till sina elever.

Förvaltningen instämmer i att en avgörande del av förskolans kompensatoriska uppdrag är att aktivt främja barns språkutveckling. Förvaltningens förskolor lägger stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling och har fortsatt utveckla läsmiljöerna inom verksamheten och samarbetet med stadsbiblioteket. Förvaltningen har startat upp förskolebibliotek på samtliga förskolor under året. Syftet är att nå de familjer som kanske inte går till stadsbiblioteken, och att fler barn ska få tillgång till böcker. Förskolebiblioteken bidrar till att främja högläsning och gynnar barns språkutveckling.

Stadsdelsförvaltningen har inte rådighet över vad elever inom skolan eller barn i fristående förskolor erbjuds.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) yrkar bifall till Moderaternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns två förslag till beslut och det är förvaltningens respektive Moderaternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att tillstyrka motionen
2. Att därutöver anföra

Moderaterna ser positivt på att förvaltningen har startat upp förskolebibliotek på samtliga förskolor och att de är tillgängliga för barnen och deras vårdnadshavare. Moderaterna vill också att kommunfullmäktige ska besluta om att ge uppdraget att skolor i egen regi ska dela ut sommarlovsprenter i form av en egen bok varje år under grundskoleåren till sina elever.

Trenden av försämrad läsförståelse i Sverige kan antas också gälla för barn och unga i Stockholm då det saknas aggregerade uppgifter på elevers läsförståelse och ordförråd i olika åldrar. Ett barns ordförråd ska växa exponentiellt och de cirka 2500 ord som en femåring behärskar behöver bli över 50 000 när barnet blivit sju ton år. Som huvudman för verksamheter som ansvarar för tusentals barn bör förutsättningarna att följa barnens utveckling vara goda. Föräldrars ekonomiska förutsättningar att köpa böcker eller deras egna språkkunskaper ska inte vara avgörande för barnets möjlighet att bygga en egen relation till böckernas värld.

Med ett ökat fokus på lästräning stärker vi barnens förtroende i läsningen och väcker läslusten tidigt. Läsningen i Stockholms förskolor bör vara närvarande, dels genom undervisningen, men också i den fysiska miljön. Alla familjer har inte samma relation till läsningen och ett starkt föräldraengagemang har en positiv inverkan på barnens relation till läsning, kunskap och skolan i stort. Att öka tillgängligheten till böcker på den egna förskolan och senare under skolåren bjuder in familjen till att vara aktiva kring hur deras barns läsförmåga utvecklas. Med läsningen och böcker centralt i förskolans lokaler och verksamhet skickas också en tydlig signal kring läsförståelsens betydelse för barnets utveckling.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/243-3 (Godkänd - R 1) Remiss av motion om läslust och tillgång till böcker bland stadens barn och unga
- SKA 2024/243-2 Följebrev Motion om läslust och tillgång till böcker bland stadens barn och unga
- SKA 2024/243-1 Motion om läslust och tillgång till böcker bland stadens barn och unga

§ 17**Förslag till samlad strategi för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (Dnr KS 2024/580)
SKA 2024/288

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2023 fick förskolenämnden i uppdrag att ta fram en samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad. Strategin utgör en del av stadens övergripande strategiska och systematiska arbete med kompetensförsörjning. Strategin ska bidra till en gemensam riktning för förskolans långsiktiga kvalitetsarbete.

Förvaltningen är positiv till den samlade strategin för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad. Förvaltningen instämmer med de utmaningar som strategin lyfter, bland annat kring grundbemanning och den ökande kompetensbristen i förskolan.

Förvaltningen är positiv till strategins avsikt att stödja medarbetarnas utveckling inom det svenska språket.

Förvaltningen ser att det är bra att utmaningen avseende att höja utbildningsnivån inom yrkesgruppen barnskötare lyfts. Förvaltningen instämmer också i att det är viktigt att förskolan behåller undervisningskickliga pedagoger i förskolans kärnuppdrag.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Särskilt uttalande

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C), ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) och tjänstgörande ersättare Ann Hultmark Fridner (L) lämnar ett gemensamt särskilt uttalande enligt följande:

Förskoleförvaltningen presenterade en samlad strategi för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholm stad. Strategin har utgångspunkt i stadens personalpolicy som utgår ifrån ledorden **utveckla, behålla, attrahera, rekrytera och avsluta**.

Kontentan av den samlade strategin handlar om att kompetensutveckla de som verkar i förskolan, behålla personalen, attrahera medarbetare så de stannar och fånga upp de pedagoger som besitter kompetens och väljer att avsluta sin tjänst inom staden.

Det beskrivs även att det har utbildats för få förskollärare och barnskötare vilket gör att konsekvensen blir att en del av bemanningen saknar relevant utbildning för att arbeta med barn samtidigt som stadens förskolor har en utmaning i att höja utbildningsnivån inom gruppen barnskötare. Både nyrekryterade och barnskötare med erfarenhet saknar formell utbildning. I strategin framkommer det även att många barnskötare behöver stärkas inom det svenska språket.

Förskolans organisation är ofta utformad på så sätt att förskolans avdelningar bemannas av en förskollärare och kollegor som är utbildade barnskötare, utbildade och/eller vikarier som täcker upp tjänsterna. I sällsynta fall finns det de avdelningarna där arbetslagen består av fler förskollärare vilket tyvärr är sällsynt. Förskolläraren är den som förutom rektor är ytterst ansvarig för att organisera, planera, genomföra, följa upp och dokumentera utbildningen för barnen samt ansvara för andra föreskrifter som förskolan är ålagd att följa. Till sitt förfogande finns ytterligare kollegor i arbetslaget.

I stadsdelsnämndens remissvar är stadsdelsnämnden positiv inställd till att satsa på barnskötare och de ser även kompetensbehovet som finns ute i stadsdelens förskolor. Centerpartiet, Moderaterna och Liberalerna ställer sig positiva till att satsa på barnskötarna då vi ser att detta är den största gruppen inom förskolan och att satsa på barnskötarnas kompetensutveckling kommer gynna hela förskolan.

Dock finner vi att strategin inte beskriver så ingående hur kompetensutvecklingen kommer att ske utan vad vi tolkar det som är det upp till huvudmannen att verka för att detta genomförs. Vi ser positivt till att öka språkkravet på barnskötarna men skulle vilja att stadsdelsförvaltningen återkommer med ett förtydliga hur följande skulle hanteras i Skarpnäck:

1. Hur ska barnskötarna som ska kompetensutvecklas väljas ut?
2. Hur ska deras kompetensutveckling följas upp så att det kan säkerställas att det blir en kompetenshöjning?
3. Vad händer om en barnskötare som valts ut inte vill delta i kompetensutvecklingen?

kompetensutveckling kommer gynna hela förskolan.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/288-2 (Godkänd - R 1) Förslag till samlad strategi för kompetensförsörjning inom förskolan
- SKA 2024/288-1.3 Bilaga - Förslag till samlad strategi för kompetensförsörjning inom förskolan i Stockholms stad

§ 18**Revidering av riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning**

Svar på remiss från kommunstyrelsen (Dnr KS 2024/396)
SKA 2024/220

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Stadsdelsnämnden har mottagit en remiss från kommunstyrelsen gällande revidering av riktlinjerna för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna. I dagsläget regleras ärendeansvaret för fördelning av individärenden mellan stadsdelsnämnderna mellan tre verksamhetsområden, individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning. De reviderade riktlinjerna syftar till att förtydliga och underlätta ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna.

Riktlinjerna har främst reviderats genom att innehållet har kompletterats med skrivningar som har saknats eller som behöver förtydligas. I vissa fall har innehåll tagits bort, främst utifrån att informationen inte längre varit aktuell. Riktlinjerna har reviderats med syfte att stämma överens med aktuell lagstiftning och beslut från kommunfullmäktige.

Förvaltningen ställer sig sammanfattningsvis positiv till de reviderade riktlinjerna.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ledamot Sergej Salnikov (SD) yrkar bifall till Sverigedemokraternas förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns två förslag till beslut och det är förvaltningens respektive Sverigedemokraternas förslag. Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservation

Ledamot Sergej Salnikov (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt eget förslag till beslut enligt följande:

1. Att delvis avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att texten i punkt 3.2.3 förtydligas.
3. Att föreslagen revidering i punkt 3.2.4 utgår och texten behålls i den ursprungliga formuleringen - kvinna/kvinnor/hon.
4. Därutöver anföra följande:

Endast personer med kvinna som biologiskt kön kan genomgå kroppslig graviditet och därigenom föda barn. Personer med biologiskt manligt kön saknar kroppsliga förutsättningar för graviditet och kan därför inte föda barn. Begreppet person kan därför inte användas som könsmässig identitetsmarkör i samband graviditet, då graviditet är en förutsättning för att barn ska kunna komma till världen. Viljan om ett inkluderande ord kommer att skapa förvirring och harmoniserar inte med begreppspraxis hos övriga myndigheter.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/220-3 (Godkänd - R 1) Remiss, Revidering av riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning
- SKA 2024/220-2.2 Bilaga - Förslag Riktlinjer Ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning
- SKA 2024/220-2.1 Tjänsteutlåtande - Revidering av riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning

§ 19
Månadsrapport
SKA 2024/127

Beslut

1. Stadsdelsnämnden lägger månadsrapporten för perioden januari - maj 2024 till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Ärendet syftar till att redovisa prognos på helårsutfall för Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Prognosen lämnas per verksamhetsområde och baseras på föregående månad.

För hela nämndens verksamhetsområde prognostiseras ett överskott om +3,5 mnkr både före och efter resultatöverföringar. För investeringar prognostiseras ett utfall inom fastställd budget

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/127-5 (Godkänd - R 1) Månadsrapport Maj 2024

§ 20**Ej verkställda beslut 2024**

SKA 2024/184

Beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner redovisningen av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för första kvartalet 2024 och lägger den till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Enligt socialtjänstlagen, SoL, och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, ska kommuner varje kvartal redovisa till Inspektionen för vård och omsorg, IVO, beslut om bistånd eller insats som inte har kunnat verkställas inom tre månader.

Stadsdelsförvaltningen redovisar sammanlagt 10 ej verkställda beslut enligt SoL och LSS under första kvartalet 2024. Av dessa har fyra beslut verkställts under perioden. Fem är fortsatt ej verkställda. Ett ärende har under perioden avslutats utan verkställan.

Vuxenenheten rapporterar fyra beslut. Tre av dessa är beslut enligt LSS: två gäller insatsen bostad och ett avser kontaktperson. Ett ärende avser beslut enligt SoL och rör insatsen bostad.

Beställarenheten för äldre rapporterar sex ej verkställda beslut, varav fyra beslut fortsatt är ej verkställda och ett är verkställt och ett är avslutat utan verkställan.

Familjeenheten och relationsvårdsteamet har inte rapporterat några ej verkställda beslut under perioden.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/184-1 (Godkänd - R 1) Ej verkställda beslut, kvartal 1 2024

§ 21

Inkomna och utgående skrivelser från medborgare, protokollsutdrag, m.m. enligt lista

SKA 2024/8

Beslut

1. Stadsdelsnämnden lägger anmälan till handlingarna.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar att anmälan läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Handlingar i ärendet

- SKA 2024/8-14 Skrivselista 2024-06-13

§ 22 Inkomna medborgarförslag enligt lista

Beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar inkomna medborgarförslag med följande diarienummer till förvaltningen för handläggning:

SKA 2024/292

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar att medborgarförslaget överlämnas till förvaltningen för handläggning.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget

§ 23
Anmälan av protokoll och minnesanteckningar enligt lista

Beslut

1. Stadsdelsnämnden lägger förvaltningsgruppens protokoll från den 5 juni 2024 till handlingarna.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar att protokollet läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

§ 24 Skrivelser från nämndens råd enligt lista

Beslut

1. Stadsdelsnämnden lägger pensionärsrådets protokoll från den 5 juni till handlingarna.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar att protokollet läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

§ 25

Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter

Beslut

1. De inkomna skrivelserna överlämnas till förvaltningen för handläggning.

Sammanfattning av ärendet

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C), ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) och ledamot Lena Kling (L) har inkommit med en skrivelse om förskoleundersökningen.

1:e vice ordförande Henrietta Ludwig (C), ledamot Kristina Lutz m.fl. (M) och ledamot Lena Kling (L) har inkommit med en skrivelse om förslag till samlad strategi för kompetensförsörjningen inom förskolan i Stockholms stad.

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar att nämnden överlämnar skrivelserna till förvaltningen för handläggning.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

§ 26
**Anmälan av delegationsbeslut avseende allmänna
ärenden enligt lista**

Beslut

1. Stadsdelsnämnden lägger anmälan av delegationsbeslut med följande diarienummer till handlingarna:

SKA 2024/302

SKA 2024/310

Förslag till beslut

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) yrkar att anmälan läggs till handlingarna.

Beslutsgång

Ordförande Cecilia Obermüller (MP) konstaterar att det finns ett förslag till beslut. Ordförande finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

§ 27
Borttagen på grund av sekretess

§ 28
Borttagen på grund av sekretess

§ 29
Borttagen på grund av sekretess

§ 30
Borttagen på grund av sekretess

§ 31
Borttagen på grund av sekretess

§ 32
Borttagen på grund av sekretess

§ 33
Borttagen på grund av sekretess

§ 34
Borttagen på grund av sekretess